

ZA SVÝMI DOKUMENTARISTY ODEŠLA DOC. PHDR. JANA HÁDKOVÁ

4. 4. 1952 – 8. 8. 2026

MARTIN ŠTOLL

Jana Hádková patřila k těm málo osobnostem českého dokumentu, které dokázaly skloubit teorii a historii oboru (jako vědecká pracovnice Filmového ústavu, publicistka, kritička) s praxí (jako režisérka, scenáristka a dramaturgyně). Toto propojení, a současně zápal s non-šalancí, s jakými na obou polích pracovala, z ní vytvořilo nepřehlédnutelnou a formující osobnost oboru.

1

Jako historička za sebou zanechala celou řadu výzkumů, archivních rozhovorů s dokumentaristy a autory animovaného filmu. Podílela se zejména v 80. letech na první biografické encyklopedii **Čs. tvůrci dokumentárního filmu** a později pod vedením Martina Štolla pak na publikaci **Český film: režiséři-dokumentaristé** (2009). Napsala monografii **Hermína Týrlová – dílo** (1980), **Zdeněk Smetana – animované filmy** (1982), **Václav Hapl** (1984), **Jan Špáta – dívej se dolů** (s Terezou Brdečkovou, 1991) a **Drahomíra Vihanová – neúplný portrét** (1991), přičemž nešlo o nějaké kompilace, ale poctivý osobní sběr původního materiálu, intenzivní kontakt s portrétovanými, analýzy jejich filmů, čímž tyto texty jsou nadčasovými historickými sondami. (U monografie o Václavu Haplovi jde například o jediný souhrnný text k životu a dílu tohoto apokalyptického visionáře-esejisty.) Vybírala si přitom filmové osobnosti, k jejichž stylu nebo přístupu inklinovala.

Ve Filmovém ústavu pracovala mezi lety 1977–1992, reprezentovala československou filmovou vědu na zahraničních sympoziích, seminářích, diskusních fórech a tribunách (Krakov, Neubrandenburg, Karlovy Vary, Lipsko...) a lze tvrdit, že pro popularizaci dokumentu a animovaného filmu udělala v té době maximum. V průběhu let se vyprofilovala také jako filmová a televizní kritička a recenzentka (*Film a doba*, *Kino*, *Záběr*, *Scéna*, *Iluminace*), po roce 1989 psala pro *Lidové noviny*. Krátce učila externě na katedře dokumentární tvorby FAMU, poslední dvě dekády však pedagogicky spojila s Filmovou akademií Miroslava Ondříčka (od 2004). Docentkou se stala v roce 2013 na Filmové a

televizní fakultě Vysoké školy múzických umění na základě svých filmů, publikací a přednášky o etice v dokumentárním filmu.

Studium žurnalistiky na Fakultě sociálních věd a publicistiky Univerzity Karlovy ji sice (absolvovala roku 1975, PhDr. 1986) nepřipravilo na dráhu autorské dokumentaristky (katedry dokumentární tvorby absolvovala jen 5 semestrů), ale intenzivní kontakt s kolegy dokumentaristy i pohled do jejich tvůrčích postupů a dílen byl pro ni dostatečnou životní školou. Za své vlastní filmy pak získala celou řadu cen (Trilobit, Techfilm, Vládní výbor pro postižené občany, NADOTEK apod.).

Jako dramaturgyně v Krátkém filmu Praha (1993–2005) se stala vedoucí tvůrčí dílny HaD film, a zatímco FEBIO nebo Film a sociologie rozvíjely platformy autorského dokumentu, Hádková se zaměřila na publicisticko-dokumentaristickou práci a vyrovnávání dluhů minulosti. Podílela se jako dramaturgyně na cyklu **Kanafas**, který dával také prostor českým filmařům. (Mimochodem – právě Feničův cyklus **OKO – pohled na současnost** začal původně jako jedna z „rubrik“ Kanafasu.) Její tvůrčí skupina HaD film, ze které udělala v roce 1995 vlastní firmu, pak navázala samostatnou spolupráci s ČT, tedy rozšířila své portfolio dovedností i na producentku. Nejčastěji spolupracovala s nezávislým producentem Petrem Bradou a kameramany Antonínem Daňhelem, Karlem Slachem a hudebními skladateli a dramaturgy Janem Štorkem a Josefem Spitzerem.

Tematicky se ve svých filmech nejraději zabývala literaturou a kulturní historií (**Literárky**, 2001; **Karikatura jako zrcadlo světa**, 2003; **Fanatik tvořivosti – E. F. Burian**, 2002; **Mezihry – jeden den ze života Josepha Haydna**, 1998; **Úděl umělce – Quido Kocián**, 2004, **Legenda o Kischovi**, 2006...). Účastnila se cyklů **Deset století architektury** (**Moderní Hradec Králové – Kotěra – Gočár**, 1997; **Vila Tugendhat**, 1997, **Pražský hrad – stopy baroka**, 2000...), o bývalých dětských hercích **Osudy hvězd** (Sylva Kamenická, Václav Postránecký, Radka Dulíková, Gustav Bubník...) nebo **GEN** (Meda Mládková, Jan Koblasa...). Vytvořila řadu samostatných portrétů žijících umělců (**Povolání: skladatelka**, 1999; **Klauniády a grotesky Jiřího Slívy**, 2003), sportovců nebo české emigrantky, příslušnice armády USA Lee Podolski (**Vzpomínka na dlouhou pouť**, 1994). Bolavá místa historie odhalovala v dokumentech o Terezínu (**Město poznamenané tragédií**, 2006), o vyvraždění Karpatských Němců (**Masakr na**

Švédských šancích, 2000) nebo o průběhu srpnové okupace v Liberci (*Liberecká svědectví – jiné osudy*, 2008). Přispěla též do složeného dokumentu o pražských povodních *Velká voda* (2003) autentickým svědectvím o zoufalství pracovníků Národní knihovny, kteří se pokoušeli v mrazicích boxech zachránit z depozitářů, co se dalo.

Kromě těchto a dalších autorských snímků po léta vedla na televizní obrazovce dialogy s písničkářem Janem Burianem (*Posezení s Janem Burianem*, 1995-2006), a své odborné i autorské zaujetí umně skloubila do (dnes velmi archivně vzácných) cyklů *Dokumentární film pro pamětníky* (1995) a *Kapitoly z českého animovaného filmu* (1998).

A pak tu je poslední, velmi podstatná dvacetiletá kapitola – roku 2006 převzala vedení skupiny dokumentární tvorby v Centru publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání České televize. Iniciovala a podílela se na desítkách cyklických i solitérních dokumentů, její citlivost k etickým aspektům v dokumentu a porozumění umožnily rozvíjet „klasické“ přístupy a nechala tak vzniknout dlouhé řadě filmů Josefa Císařovského, Aleše Kisila, Viktora Polesného, Olgy Sommerové, Heleny Třeštíkové – z čehož vybírám jen namátkou. „Nebýt Jany Hádkové, tak spousta mých dokumentů vůbec nevznikla,“ vzpomíná například za mnohé další režisér a kameraman Ladislav Moulis. Díky svému kontaktu s mladými adepty filmu na FAMO v Písku byla ale otevřená i inovativním tvůrčím postupům.

Jana Hádková se mnohým z kolegů zapsala nesmazatelně do životů. Buď tím, že analyzovala jejich dílo, nebo tím, že bojovala za jejich filmy a byla jejich ochránkyní v systému televizní výroby. Anebo tím, že byla laskavá, vzdělaná a moudrá přítelkyně. Byla stálicí, byla pevným bodem, profesní i životní rádčíní, kterou člověk našel vždy v hustém cigaretovém dýmu, obloženou neskutečným množstvím knih, CD nebo i VHS, a která ve všech svých profesích zůstávala svá.

A pak je tu ještě jeden vskutku nepřehlédnutelný Janin přínos české kinematografii, který ji zcela jistě přesahuje: dva ze tří jejích synů, Matěj a Kryštof, kteří jsou její trvalou součástí.

Text zveřejněn 26. 8. 2026